

בענינא דיומא

אני יכול להתאנח ביחד עם כולם, וגם ביחד עם הרבי געבין אקרעכץ... להתאנח. מה אפשר לעשות, אנחנו מבקשים מהקב"ה שיהיה טוב, המצב מאד מאד קשה, קשה מאד, הקב"ה יגאלנו בגאולה שלימה, ועוד לפני זה... העיקר שלומדי התורה לומדים, ועושים את הדברים שיכולים.

עקת התורה והכוונה מגדולי ישראל בראש מנהיג הדור מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א בעניני התקופה

רשכבה"ג רבינו מרן ראש הישיבה הגאון רבי דוב לנדו שליט"א

מנהיג הדור בביקור אצל האדמו"ר מבעלז

מנהיג הדור מרן שליט"א עלה לביקור אצל האדמו"ר מבעלז שליט"א, בו שוחחו בעניני השעה וזכרונות הוד קדומים, להלן תמליל מהביקור:

רבינו: הייתי פעם בטיש של רבי אהרן בעלזר בליל שבת, אך לא יכולתי לראותו, אני לא שטופער... – לא אחד שדוחף, רק עמדתי בצד, היה טיש בבני ברק בליל שבת, והיה ציבור גדול, אבל לא ראיתי... כבר עברו מאז הרבה שנים,

האדמו"ר שואל אם רבינו למד עם החזון איש.

רבינו: שאלתי שאלות, אבל לא למדתי. אף פעם לא למדתי אתו, רק שאלתי שאלות בלימוד, ובהלכה למעשה.

הגבאי: חברותא?

רבינו: אף פעם לא, רק שאלתי שאלות, לפעמים רשמתי שאלות ושאלתי בכתב, לפעמים הוא ענה, ולפעמים לא ענה מיד, ושלא אח"כ עם אחד מאנשי תשובה בכתב ידו, והדפיסו את זה בספר, אבל זה לא היה הרבה פעמים.

היינו רואים אותו בזמן שלמדתי בפוניבז', כל יום בבוקר היינו רואים אותו, כיון שהיה מטייל מטעמי בריאות, היה עובר ליד חדר האוכל של הישיבה, והיינו רואים אותו מהלך, לפעמים לבד, ולפעמים עם מלווה, זה היה בשנים המוקדמות, ובשנים המאוחרות, שאלתי שאלות בהלכה, ובגמ' קושיות ושאלות.

האדמו"ר שואל אם רבינו היה תלמיד של ישיבת חברון.

רבינו: למדתי בחברון זמן, באיזה שנים? תשי"א בקיץ ערב שביעית, אני חושב הייתי בחברון, עד שנהייתי חתן. בחברון היו גוונים שונים של אנשים, כאלו וכאלו.

הרב דוד שפירא: ר' שמואל רוזנברטן למד עם הראש ישיבה בחברון.

רבינו: הוא היה מחוץ לארץ, היה לי קצת קשר עמו.

האדמו"ר שואל מה רבינו אומר על המצב, של בני הישיבות.

רבינו: **אני יכול להתאנח ביחד עם כולם, וגם ביחד עם הרבי געבין אקרעכץ... להתאנח. מה אפשר לעשות, אנחנו מבקשים מהקב"ה שיהיה טוב, המצב מאד מאד קשה, אין לי מה לומר דברים מיוחדים, קשה מאד, הקב"ה יגאלנו בגאולה שלימה, ועוד לפני זה... מה אפשר לעשות, העיקר שלומדי התורה לומדים, ועושים את הדברים שיכולים. בכל הרדיפות יש דברים מבישים, אמנם העסקנים עוסקים בכך, אבל שומעים מזמן לזמן רדיפות, עוצרים בחורים, אנשים צעירים... אני לא אומר חידוש, הכל ידוע, המצב קשה.**

אני רוצה לומר דבר, שהוא שוה ערך... המצב שקוראים לבני הישיבות "משתמטים", בשנת תש"ח במלחמה למדתי בפוניבז', היינו בישיבה ולמדנו, וגם אז אמרו צבא... והיתה מלחמה קשה, אבל ישבנו "ולמדנו", כך אמר החזון איש, וכן הבריסקעיר רב אמר כך, וכל הגדולים מכל החוגים, וכן הפוניבז'ער רב אמר את זה, ולמדנו בזמן המלחמה בתש"ח.

היה זמן שלמדנו בפרדס, למה? כיון שהיה חשש שיפיצו את הישיבה, והיינו יושבים שם במקום מאד לא נעים... והשיעורים היו בין העצים, רבי דוד פוברסקי זצ"ל מסר לנו שיעורים מתחת העצים, נפל שם... אך אמרו שיעורים.

רבי שמואל רוזנברטן היה בזמן ההוא בירושלים, ורק הוא [ר' דוד] היה היחיד שמסר אז שיעורים, ולמדנו טוב, רק סדר היום היה מאד מוקדם, כי בלילה לא יכלו... לכן קמו מוקדם מאד, ולמדנו טוב, ואין אומרים! המצב הכלכלי היה מאד קשה, זה אני זוכר מזכרונות תש"ח.

- לאחר מכן שתו רבינו והאדמו"ר [שהכל].

וביחד רבינו את האדמו"ר: לחיים, וביחד שהרבי יזכה לאריכות ימים, בריאות וכל הדברים הטובים.

האדמו"ר בירך בכתיבה וחתימה טובה.

רבינו: אה, כמנהג, כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים לאלתר לחיים טובים ולשלום.

כשהזכירו שהראש ישיבה היה בישיבה בית חלקיה לפני כמה חדשים... ומסר שיעורים, ושרו ניגונים חסידים...

הגיב רבינו: דבר טוב... שהי' שמחה..

אחד הגבאים: הם לא שכחו שרבינו הוא נכד של האדמו"ר מסטריקוב..

רבינו: זה לא גוזמה... ולפני זה גם כך, הסבא של הסטריקובר רבי'ה, הי' רבי אברהם טשכנובער, מפורסם. ומאוחר הבן שלו היה [אני אומר דברים שמסתמא דבר שידוע], הבאיאנע'ר, רבי בעריש באיאנע'ר, ועל שמו, סבי, אבי אבי, נקרא בשמו, ושמי נקרא על שמו, הוא נפטר צעיר בחי' אביו, ואבי נשאר יתום, ואח"כ הגיע לארץ ישראל, בזמנים הקודמות קראו לזה "מושבה" רחובות, היום זה עיר, ואבי פתח בית עסק, ודאג שם לענייני אידשקייט, היה עסקן גדול למען האידשקייט ברחובות, שהיתה אז מושבה, לא עיר, היום זו עיר גדולה, היו שם מעט מאד בני תורה.

הרב דוד שפירא מעלה במהלך השיחה כי נכדי רבינו, ר' מנחם ור' טוביה הם נכדים של השר שלום מבעלז.

רבינו: בודאי, אני יודע את זה טוב מאד.

האדמו"ר מתעניין בזה איך הם קשורים לשר שלום, הנכדים מספרים שהוא סבא רבא שלהם, אמם, היא בת של רבי לוי יצחק שינין, שהוא חתן אצל רבי שמואל יוסף רוקח [א.ה. - נכד של השר שלום]

רבינו: השר שלום היה רב בבעלז, הוא היה נכד של רבי אליעזר רוקח. [הגבאי, המעשה רוקח].

בסיום הביקור ברך רבינו את האדמו"ר: שהרבי'ה יזכה לאריכות ימים שנה טובה כתיבה וחתימה טובה, כל טוב סלה, נחת בכל אשר לכם, כל טוב סלה. אומרים בשם רבי חיים בריסקע'ר שברכה שאומרים מעומקא דלבא, ועונים אמן, אין נפקא מינא מי האומר... ככה אומרים בשם רבי חיים מבריסק.

האדמו"ר בירך את רבינו בכתיבה וחתימה טובה ושנה טובה.

רבינו: אמן, אמן, יש"כ.

הדרכה ממנהיג הדור לבני הישיבות - עיקר הלימוד להיות מונח בלימוד
בסיום שמונים וחמש מסכתות ע"י בני ישיבות קטנות וגדולות בני קהילת זכרון משה בק"ס, במעמד רבני הקהילה, האזינו בחרדת קודש לדברי הדרכה וברכה ממנהיג הדור מרן שליט"א.

סיימתם כמו ששמעתי כעת, (רבינו התעניין כמה מסכתות) יהי רצון שתסיימו עוד ועוד, העיקר שתלמדו בעיון בעמקות בהבנה כי עיקר הלימוד זה שאדם לומד ומונח בלימוד, כל הדברים חשובים מאד, אבל הכי חשוב להיות מונח בלימוד שקוע בלימוד, לא ללמוד הכל מלמעלה אלא רק בתוך העניינים כמו שילמדו אתכם, והי' יעזור לכם שתצליחו ותלמדו טוב, ואשרי רבותיכם שמלמדים אותכם ומכוונים אתכם.

תשמעו מה שמלמדים אתכם ותצליחו בכל ותגדלו תלמידי חכמים מובהקים ועסוקים בתורה הכל בעיון בעמקות, ובתוך העניינים, כי זה העיקר ללמוד בתוך העניינים, הי' יברך אתכם תלמדו תצליחו, ותגדלו להיות בני תורה תלמידי חכמים, ונזכה כולנו במהרה לגאולה שלימה, עם כל עם ישראל.

הַשְׁבֵּר שֶׁהִיא שְׁלִיחַ הַהִשְׁגָּחָה לַהֲצִיל חַיִּים

מעשה נדיר וחריג שהתפרסם השבוע בקו 'שיח יצחק' על ידי בעל המעשה בעצמו, ומעורר הדים נרחבים בעולם. הסיפור הבא, אילולי שסופר על ידי בעל המעשה בעצמו, היה נראה כאילו נלקח מעולם הדמיון. ועליו נאמר 'לא יאומן' – כי יסופר'.

הסיפור התפרסם בשלוחת 'בדידי הוי עובדא', שם מקליטים המאזינים עובדות והנהגות ממחיצתו של מִן רבינו שליט"א מכלי ראשון. בעל המעשה, ה"ה הרה"ג רבי משה ויסבקר שליט"א, חתנו של הגאון רבי בן ציון גולדברג-ידלר שליט"א, מחשובי תלמידי רבינו בכולל 'בית דוד' בחולון, ובעמח"ס 'למען יאריכו' על הלכות כיבוד אב ואם. להלן תמלול מדויק, מילה במילה, מפי המעשה הנדיר, שהרעיש עולם ומלואו:

"שלום וברכה לכל מאזיני ולוקחי קו שיח יצחק, שיחיו. שמי משה ויסבקר, גר בעיר הקודש טבריה. תעצרו רגע הכל ותקשיבו, הסיפור שאני יכול שלא לשתף אתכם בו עכשיו, הוא משהו שקרה לי באופן אישי, משהו שמוכיח עין בעין שאין עוד מלבדו, וגם כשנדמה שהעולם חרב עלינו, הכל מחושב מלמעלה עד הפרט האחרון, דבר שאנו רואים בחוש את כוח ברכותיו ותפילותיו של גדולי ומאורי הדור שליט"א."

"יום שני לפני מספר שבועות, יצאתי אני כמחנך כיתה לטיול השנתי של התלמוד תורה בפארק מים. עליתי לראש המגלשות הגבוהות כדי לפקח על התלמידים היקרים שלי בתור למגלשות. בסיום הזמן אחד הרבנים משכנע אותי: "בוא תתגלש גם, יושבים על אבוב, תוך מספר דקות אתה למטה". אך אני חששתי, אבל גם לבסוף השתכנעתי. ביררתי מול המפעיל את הנחיות הבטיחות, התיישבתי על אבוב זוגי (כדי שארגיש יותר יציב) במגלשה כתומה.

"שאלתי את המפעיל האם אני יציב, הוא ענה לי: "כן, צא לדרך". יצאתי לדרך. והנה ממש בתחילת המסלול, דרמה. האבוב שלי נתקע באמצע המגלשה. זרם המים נמשך, ואני מנסה להשתחרר ולצעוק בכל הכח: "נתקעתי!!" אבל הקול שלי נבלע ברעש של המים.

"שני רבנים מאחוריי למעלה, שומעים שנתקעתי, שומעים את קולי, מעירים את תשומת ליבו של המפעיל, אבל המפעיל, מבני דודינו, אומר להם: "סעו, הכל בסדר". פתאום במהירות עצומה אני שומע מאחוריי אבוב זוגי ובו שני רבנים מהצוות המחנכים.

"הם רואים אותי בשבריר השנייה האחרונה, אבל אין שום דרך לעצור. והם התנגשו בי בעוצמה מטורפת, האבוב שלי התהפך, עפתי הצידה, ספגתי חבטות קשות מכל דפנות המגלשה. הרגשתי במצב נוראי, פשוט ראיתי שחור בעיניי. בשארית כוחותיי נגררתי מחוץ למים אל כיסא קרוב, ושם הייתי מעורפל בהכרה. כוון איחוד הצלה מהצוות חיבר אותי לבלון חמצן, פוניתי בדחיפות בטיפול נמרץ לבית החולים פוריה. בבית החולים הבינו שיש פגיעה בגוף, רק לא יודעים איפה, ולכן ההמלצה הייתה לעשות בדיקת סי-טי.

"עשו בדיקת סי טי והרופאים רואים שאכן יש שבר בעצם הבריח. עצם הבריח זה ליד הכתף, אי אפשר לעשות גבס אלא צריך לתת למקום להתאחות. כמובן שהשבר היה רק ההתחלה. בבדיקות הסי-טי המקיפות הרופאים קפאו במקומם. הם רואים בבטן ממצא, הם רואים ממצא שהם לא יודעים מהו, הם ממליצים לנתח. צריכים לנתח בשבועות הקרובים. ישר התייעצנו עם אנשי הרפואה, אנשים מסורים ומיוחדים שבאמת מתמסרים למען הציבור יומם ולילה ללא שינה.

"עברנו מרופא לרופא והרופאים אומרים: "אנחנו רואים ממצא של גידול. אנחנו לא יודעים האם זה גידול ממאיר או גידול שפיר, אבל אנחנו חייבים להיכנס לניתוח. אנחנו רואים את זה במעי, אנחנו הולכים לניתוח של כריתת מעי והוצאת הגידול, ואם זה ממאיר אנחנו צריכים לעבור לטיפול".

"וכנסנו לחודש מסויט של חרדה עצומה, ייסורים ולילות ללא שינה. ממש טרדות במחשבות, מחשבות לא טובות. ממש קושי עצום, חודש שאי אפשר לתאר אותו. הרגשה של תלויים ועומדים, הרגשה של ראש השנה ויום כיפור בפתח.

"אבל מכאן הכל עבר לדעת תורה ולכוחם של הצדיקים. בני המשפחה שלי נכנסו בחרדת קודש למעונו של מורנו ורבנו פוסק הדור הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. הציגו בפניו את הדברים והשאלה הייתה: הרופאים אומרים שיש אפשרות להכניס לניתוח בערב תשעה באב, האם להכניס?

"מִן שליט"א פסק לנו בנחרצות: "לנתח אפילו בתשעה באב". ואכן אנחנו מודיעים למנתח שאנחנו רוצים להיות מנותחים בערב תשעה באב. "מגיע יום הניתוח, ואני שוכב על שולחן המנתחים, וכאן מתרחש מקרה ששמעתי עליו וממש ממש ריגש אותי. מִן הגאון רבי יצחק זילברשטיין ממש עמד בתפילה זכה, קרא פרקי תהילים בדמעות שלישי יחד עם כל

אברכי הכולל בחולון, ובירך במי שבירך נרגש מעומק הלב לרפואת השלמה.

"אני נכנס לחדר ניתוח, הרופאים אומרים את כל הדברים הקשים, את כל מה שהם רואים, את כל החששות. המשפחה כוססת ציפורניים בחוץ, מחכים לשמוע רק בשורות טובות. אבל כידוע שבכאלה מקומות לא מחייכים, לא מחייכים. אני נכנס לניתוח כמו שאמרנו לכריתת מעי והוצאת הגידול, ניתוח של שעות.

"אבל 74 דקות של ניתוח ופתאום דלתות חדר הניתוח נפתחות. הרופא יוצא אל אמי ואל רעייתי שכססו ציפורניים, מחויך כולו מאוון לאוזן, והוא אומר להם כשהוא נסער: "אין גידול ולא היה גידול!!!"

"האמת המדהימה נחשפה: לפני תשע שנים עברתי ניתוח צדדי, והמנתח השאיר בבטן שלי גזה (תחבושת רפואית של חדרי ניתוחים) בגודל 5 סנטימטר. במשך תשע שנים, הקדוש ברוך הוא עשה שהגוף שלי ייצור מעטפת פלאית של רקמה שהגנה עליי, כשבדרך הטבע אף פעם לא שמעו על כזה דבר. הרקמה עטפה את הגזה, כך כשהוציאו את הגזה ראו אפילו את המספור של חדר ניתוח, כי בכל חדר ניתוח יש מספור על הגזה לדעת כמה נכנס וכמה יוצא.

"וכרגע מעל הגזה נהיה מוגלה, וזה בצילומים היה נראה לרופאים כמו גידול. ורק לאחרונה החל להתפתח שם מוגלה, והרופאים עמדו המומים, ואמרו לי מפורשות: "אם לא היית חוטף את הנפילה והשבר הקשה בפארק המים, לא היינו בודקים אותך, ולא היית יודע מה קורה פה עכשיו, בעוד מספר ימים או אפילו שבועות היה נהפך לזיהום, ועד שהיו מגלים את הזיהום המצב היה בלתי הפיך והיית יכול להגיע לסכנת חיים ממש, כי הזיהום כבר היה יכול להתפשט בכל הגוף".

את הסיפור המרגש והמפעים, מסיים הרב ויסבקר במילים מרגשות: **"השבר הכואב, התאונה הקשה, הם אלו שהצילו את החיים שלי. מסיבת ההודיה היא להודות להקדוש ברוך הוא על זה שנפלתי. בזכות ההוראה המדויקת של מִן פוסק הדור שליט"א, ובזכות התפילות והברכות הנרגשות של מִן, יצאתי מכל זה בריא ושלם לגמרי. לישועתך קיוויתי השם, הודו להשם כי טוב כי לעולם חסדו, ממש שיחו בכל נפלאותיו".**

מִן ראש הישיבה הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א

שו"ת הדרכה ממִן שליט"א בועידת בני הישיבות

הג"ר מרדכי פיש שליט"א: ישנם שאלות כבדות משקל שעומדות על סדר היום הציבורי ועל סדר יומו הפרטי של כל בן תורה וכל בן עלייה, והציבור צמא לשמוע דעת תורה, דברי אלוקים חיים.

השאלה הראשונה שאנחנו רוצים לשאול את מִן שליט"א: אנחנו כרגע נמצאים, עולם התורה וכל בחור באופן פרטי נרדף לצערנו, בכל הכלים שעומדים לרשותם של השלטונות, למגינת לב אנחנו נרדפים על צווארנו. השאלה היא שאלה הכי פשוטה. אנחנו מתפללים להקדוש ברוך הוא על העת צרה הזו. איפה מתפללים? מה בדיוק מתפללים? אנחנו יודעים שחז"ל אומרים "יתמו חטאים מן הארץ", אל תקרי חוטאים אלא חטאים מצד אחד. מצד שני יש לנו את ברכת ולמלשינים שנתקנו על רשעי ישראל. מה אנחנו מתפללים? למה לקוות? שהם יחזרו בתשובה? יאבדו, יעקרו, ישרבו? איפה מכוונים עליהם? על מה להתפלל? זו השאלה.

מִן שליט"א: **אני חושב שבזוהי שייך כל הרשעה כרגע תאבד, זה וודאי וגם הזדים מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכניע, גם אפשר לומר.** כל אויבי עמך מהרה יכרתו? אבל זה וודאי מה שאמרת, זה וודאי אפשר לומר. מדברים פה על כניעה, כניעה מוחלטת, ביטול רשעות, זה וודאי אפשר לכוון על היום גם כן.

הג"ר מרדכי פיש: שאלה נוספת למִן שליט"א, בשולי המחנה אפשר לומר, יש בחורים שמוטרדים משאלת הפרנסה. כיוון שאנחנו חושבים שאם הגזרות ילכו ויתרבו, ויש שאלות גדולות, צריך לקנות דירות, צריך לחיות. ולפעמים לבחורים שהם חלשי אופי יכול להתגבש שאלה כזו, שאולי אחרי החתונה במקום לתכנן את עצמו לעסוק בתורה יומם ולילה, אולי הוא צריך לחשוב על מקור פרנסה אחרי החתונה. נכון לחשוב על זה? צריך להיות מוטרד מזה? לא צריך להיות מוטרד מהשאלה הזו? ואם לא צריכים להיות מוטרדים, למה לא צריכים להיות מוטרדים?

מִן שליט"א: אני חושב שחלק מהשאלה גם הייתה כמו בחוץ לארץ עושים. וזה לא נכון. היום בחוץ לארץ לא עושים ככה. למעשה מה שהוא מתאר, בזמני כשאני הייתי בחור, זה מה שהיה. כמעט כל אחד, הבחור הכי טוב, מה זה הבחור הכי טוב? שאפשר לגמור אוניברסיטה בארבע שנים. אבל אם הולכים שלוש פעמים בשבוע כמה שעות בלילה, אז גומרים את זה כמעט בשמונה שנים. אז זה נקרא בחור מצוין, שלמעשה הוא לומד כל היום ממש, ובלילה זה שלוש פעמים בשבוע, אז זה הוא היה מוערך. פחות מזה, זה ארבע פעמים ביום, ארבע פעמים בשבוע, ולומד עד שש, כמה וכמה מדרגות היה. אבל שכל יום זה כמעט לא היה **עד שרבי אהרן נכנס בתוך העניין**

והוא שינה את כל אמריקה. ואני אומר מה שהיה אז, לא צמח תלמיד חכם אחד מכל זה, כלום. להפך.

אחרי שהיו בחורים שלמדו ולמדו בלייקווד כמה שנים, כמה שנים למדו בלייקווד והיו בכולל כמה שנים, היה אחד בחור אחד שאני יודע, 12 שנה היה בכולל, ואז לא היה יכול להיות כבר בכולל, ונהפך להיות עורך דין אחרי 12 שנה. היה בחור אחד שהיה אחרי שש שנים בכולל, אבל היום זה לא ככה. **היום כל אחד, כל בחור טוב הולך לכולל ועושה לכולל כמה שאפשר,** ואז הוא מוצא איזה עצה איך להתפרנס. אבל אם עושים הפוך, זה גורם, אני לא יודע כמה יש תועלת בפרנסה, **אבל זה ודאי ודאי שיש הפסד גדול מאוד מאוד לגבי הרוחניות, וכן לוודאי וודאי ודאי לא.**

הרב פיש: ברשות מרן שליט"א אני חוזר לנושא הראשון. הקהל מבקש לשאול שעל הצד שבצבא יוכלו להקים מסלול שהוא על טהרת הקודש, לו יצויר. האם אז כן יהיה מותר להשתלב שם? יהיה על טהרת הקודש ללא פקפוק, לו יצויר שזה שייך.

מרן שליט"א: זה ודאי שהשאלה הזאת זה לא נוגע לבחורי ישיבות בכלל. **בחור ישיבה אין מה לדבר בכלל, הם לא שייכים בכלל לצבא.** מה שנוגע השאלה הזאת זה לגבי מי שלא לומד, מי שעובד. אז מי שעובד, אם יהיה על טהרת הקודש, אם זה מותר. הבעיה בזה בטהרת הקודש זה ככה: היום זה טהרת הקודש ומחר לא. מה הפשט בזה? **ברגע שאתה בצבא, אין שום דבר שיכול לעכב שראש הצבא או פחות מראש הצבא יגיד שכל אלו ילכו למקום אחר.** וזה ראינו מפורש מפורש בכל המקומות שעושים דרכים שכאילו טהרת הקודש, אבל בקלות מבטלים את זה.

הרב פיש: שאלה נוספת, ילמדנו רבנו. אנחנו קוראים ושומעים הרבה מאוד על חשקת התורה של גדולי ישראל, גדולי התלמידי חכמים, המשיכה של ה"משכני אחריו ונרוצה". השאלה, וזה בחור שואל, הוא כרגע אין לו את המדרגה הזו של חשקת התורה. איך אני מגיע לחשק וצימאון בתורה כמו שהיה מאפיין את כל תלמידי החכמים בכל הדורות?

מרן שליט"א כבר דיברנו כמה וכמה פעמים שכדי שלאדם יהיה שמחת התורה, להיות מהתורה, "פקודי ה' ישרים משמחי לב", **כדי להגיע למשמחי לב, אז יש שלוש תנאים שמבואר ברבנו יונה,** וכמה פעמים דיברנו על זה. אחד, שצריך להיות מידות טובות. **הכלל הוא ככה: עד כמה בן אדם גשמי, זה סתירה לשמחת התורה. כדי שיהיה שמחת התורה צריך להיות אדם יותר רוחני.**

מה שמוריד הרוחניות, א', מידות גרועות, אומר הרבנו יונה, קודם צריך להיות מידות טובות ואז תוכל להיכנס לתורה. ב', פחות גשמיות, מציאות באכילה, לא מכוון התנזרות, אבל יש מדרגה של גשמיות שזה גשמיות גשמיות, וזה סתירה לתורה. **אי אפשר מתיקות התורה שכן אדם בגשמיות הזה.** הדבר השלישי, צריך יראת שמיים, אומר הרבנו יונה, ובלי יראת שמיים אין חשיבות התורה. חשיבות התורה שאדם יבין מה זה חשיבות התורה, שכל התכלית שלי בחיים זה לדבוק בהקדוש ברוך הוא, זה התכלית, אין לי שום תכלית אחר, והדרך הכי טוב הכי שייך זה על ידי לימוד התורה. אז מי שמבין את זה, אז תורה חשוב מאוד בעיניו. אם תורה חשוב בעיניו, אומר רבנו יונה, אז יש לו שמחת התורה כשלומד, כיוון שעושה הדבר הכי חשוב בעולם, זה שמחת התורה. אבל בלי יראת שמיים, אומר רבנו יונה, אין לך את חשיבות התורה. ואם אין חשיבות התורה, אין שמחת התורה. אז זה שלושה דברים: מידות, מניעת גשמיות, יראת שמיים שמבין את העניין של חשיבות התורה, ואז לבחור יהיה לו גישמאק בלימוד. הרב פיש: ישנה שאלה נוספת. אנחנו בדור עם הרבה מאוד ניסיונות, בעיקר בטכנולוגיה. והיו גדולים וטובים, בחורים שהיו מצוינים תקופה מסוימת, ונפלו רחמנא ליצלן על מזבח העבודה זרה הזה. ובחור מוטרד: אני כרגע מצוין, ואני לומד מצוין, ומתפלל מצוין, ולומד מוסר, אבל ראיתי חברים שנפלו. איך אני יכול להבטיח את עצמי שלי זה לא יקרה?

מרן שליט"א: אשרי אדם שמפחד תמיד. אין הכי נמי, אדם צריך כל הזמן לעבוד ולעבוד, ללמוד מוסר, להיות שקוע בתורה, להתפלל תפילה טובה, ואז, אבל לא יכול להיות ש"אני הגעתי לזה שאני כבר בסדר". אין דבר כזה! זה עבודה של כל החיים!!!

הרב פיש: תפילה. יש כאלה שתפילה אצלם זה משא, כמו שכתוב בספרים, הוא מחפש להיפטר מהמשא. יש כאלה במדרגות שתפילה הוא מחכה להתפלל, הוא משתוקק להתפלל, הוא מתגעגע לתפילה. איך מגיעים לזה? איך אני מקבל טעם בתפילה?

מרן שליט"א אז דבר אחד מציאותי, שלפעמים אפילו אף אחד מבין המילים פחות או יותר, אבל המשמעות של התפילה, מה שמונח בתפילה, זה לא יודעים. אם מישוה היה לומד כל הפרקים שיש בתהילים, והיה לומד עם המלבי"ם, והיה יודע מה שמתפלל, זה ודאי היה משהו אחר. אבל עיקר הדבר זה משהו אחר. עיקר הדבר שאדם לא מרגיש בשעת מעשה שהוא מדבר עם הקדוש ברוך הוא. אם לא מרגישים שמדברים עם הקדוש ברוך הוא, אם אדם אומר מילים ולא מדבר עם אף אחד, אז אין לו חשק. ראיתי

מובא בספר בשם הכוזרי, שהכוזרי אומר, **האמונה שיש בתפילה אחת, צריך להביא לו, שיהיה לו האמונה הזה עד התפילה הבאה.** זאת אומרת, התפילה מביא לו אמונה. מה הפשט בזה? בגלל שאדם שמדבר עם הקדוש ברוך הוא ומרגיש שמדבר, ומדבר ומבקש, הוא מרגיש את הקדוש ברוך הוא. אם מרגיש את הקדוש ברוך הוא, זה אמונה רגשית. ואז יהיה גישמאק. **מה יכול להיות יותר גישמאק מלדבר עם הקדוש ברוך הוא?** רק למעשה שלא מרגישים שמדברים עם הקדוש ברוך הוא, לכן זה התפילה זה לא... **צריכים להתרגל לחשוב שאני מדבר עם הקדוש ברוך הוא, זה התפילה.**

הרב פיש: יש כאן שאלה קשה שצריך קצת אומץ לשאול, אבל אני בכל זאת בהורמנא דמלכא אשאל את השאלה הזו. ראש ישיבת מיר יושב כאן. בכולל מיר יש מסלולים: עיון, בקיאות, דף היומי, חודשית, חושן משפט, יורה דעה. הרבה אברכים אחרי החתונה גילו לראשונה שיש להם טעם בלימוד כי מצאו להם מסלול לפי טיבם. והשאלה שנשאלת, אולי לכל הפחות בקיבוץ של הישיבות הגדולות, ואולי לכל הפחות לימוד בתוך התורה ומטה, אם היינו מסדרים להם מסלולי לימוד ייחודיים בתוך התורה, לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, בכל מיני סגנונות, יכול להיות שהם היו מתעוררים לחיים. למה עולם הישיבות הוא כל כך שמרני בחלק הזה? מרן שליט"א: אז קודם כל, יש דברים, נשים ונזיקין שצריכים ללמוד בזמן של בחור שהסוג סברות, הסוג דיוקים, הדרך איך לחדש, איך לדייק, ואיך להבין דבר בעומק, איך לעשות חילוקים בעומק, איך לחדש בעומק. כל זה למעשה הכי טוב לקבל על ידי נשים ונזיקין. וזה למעשה הסיבה למה קבעו נשים נזיקין, וכל אחד צריך לפני שמתחיל, מי שרוצה ללמוד הלכה או משהו אחר, **אבל צריך את היסוד,** יסוד של מה שהיו אומרים בישיבה, בישיבה הבחור לערנט זיך צו קענען לערנען - הוא לומד איך ללמוד. וזה מוכרח להיות.

אלא מה? בזה גופא יש נפקא מינה. יש בחורים שיש נטייה לעומק גדול מאוד ויכול על המקום לחדש דברים עמוקים, ויש בחורים שלא שייכים לזה. ומה הבעיה? יש לפעמים שבחורים כיוון שהחבר שלו יש לו את הכוח הזה, חושב גם אני יש לי את זה. והוא מנסה את זה ואין לו את זה. ואז כן, אצל החבר יש לו שני צדדים בהירים ואצלו זה בלבול. אז יש גם במי שאין לו את הכוח הזה להיכנס לעומק עומק, אבל יש כל מיני דברים. **צריכים לדעת מה ללמוד מהספרים שיש. ללמוד את הספרים של ר' אלחנן, הספרים של הסטייפלר, זה כל אחד יכול ללמוד.** וכל אחד יכול לקבל הבקאות בלומדע"ס, וייכנס אצלו גם כן הלומדע"ס אבל בצורה שמתאימה בשבילו. וגם בספרים של קודם. מי שינסה ללמוד את המחנה אפרים לא יוכל, אבל השער המלך הוא כן יכול ללמוד. זה תלוי איזה אחרון. ובזמננו זה מה שאמרת, שני אלו זה דוגמה.

הרב פיש: הראש ישיבה יש בחור ששואל, הוא לומד בישיבה של חמש מאות, שבע מאות, אלף בחורים. הוא מרגיש עוד אחד מתוך אלף, עוד איזה מספר סידורי. הוא מרגיש ככה "ונהי בעינינו כחגבים", כאילו מה הערך שלי? מה אני כבר תורם? מה אני כבר עושה? במה אני מיוחד? במה אני ייחודי? זה גורם ליחידים חלשות הדעת.

מרן שליט"א: אני לא מבין את השאלה, כל אחד לומד בגלל הסיבה שהחייב שלו והתכלית בעולם והתקרב לקדוש ברוך הוא, זה התכלית שלו. ואם כן מה נפקא מינה יש אם יש מיליון אנשים פה? אבל אם השאלה, לו יצויר, יש גם על זה תירוץ. יש כלל מהרמ"ק של צירוף נשמות. הנשמה של אחד מחזק את השני. ויש כמה חז"לים שהלל היה ראוי להיות במדרגה מדריגה, רק הסיבה שבגלל הדור. אם יש בדור אנשים לא טובים זה משפיע שסך הכל לא יכול להיות מדרגה גבוהה לאף אחד, בגלל שכל אחד מחובר אחד לשני. אז אתה חושב אחד ממיליון, **אבל למעשה כל אחד ואחד צריכים את השני.** כל אחד שנמצא זה עושה לגבי השני גם כן.

וחז"ל אומרים שמשא רבנו עשה קבלת התורה לבד, וכל ישראל היו צריכים שש מאות. מה הפשט בזה? כל אחד עשה לבד, מה שונה? התשובה, כל ישראל קבלת התורה של כל אחד ואחד היה רק בגלל ההצטרפות של כל השש מאות. ובלאו הכי לא. **זאת אומרת, גם כל בחור שלומד טוב הוא מכניס לתוך הדור שכל הדור מקבל ממנו את הכוח הזה שהוא הכניס. זה התשובה אם זה שאלה, אבל זה לא שאלה בכלל.**

הרב פיש: ברשות מורנו מרן שליט"א, שאלה אחרונה. שאלה שבחור שואל, אנחנו יודעים שאנחנו בדור עם שפע ותפנוקים והרבה עולם הזה והרבה גשמיות. והשאלה איפה הגבול עובר? באיזה שלב אני רוצה להיות רגוע שאני לא נבל ברשות התורה? אני לא מדי עולם הזה/ניק.

מצד שני, יש דברים שזה מקובל היום. זה יכול להיות בכל מיני תכנים, זה יכול להיות באיכות של דירה, באיכות של לבוש, באוכל. איפה אני יכול לדעת שזה בגבולות הטעם הטוב בהתאמה לדור שלנו, זה נורמלי, ואיפה אני יכול לדעת שאני מידי גשמי? זה כבר יותר מדי חומריות. יש איזה דרך שאני יכול לשקול את הדברים?

מרן שליט"א אז קודם כל, מי שבאמת ילמד מוסר וילמד בהתמדה, הוא ירגיש מה שצריך. ואם חס וחלילה חסר לו, הוא יכול להסתכל על הבחורים החשובים והאברכים החשובים מה הם עושים, הוא יעשה כמותם. זה התשובה.

הרב פיש: אנחנו רוצים להודות למרן שליט"א, עוד ינובון בשיבה.

הגר"י לוקסנברג שליט"א זקן רבני ק"ם ומשיגה ישיבת עטרת ישראל

מכתב מיוחד לבני ישיבתו עטרת ישראל בסערת התקופה

בס"ד ט"ו במנחם אב תשפ"ו

לכבוד הורי ותלמידי ישיבת עטרת ישראל שיחיו לאו"יט נועם ה' עליכם. לבקשת מוריני ראש הישיבה שליט"א הועלו על הכתב דברים מתוך מסיבת סיום הזמן והמסכת שנלמדה ע"י בחורי חמד עמלי התורה תלמידי הישיבה הק'.

רקע למציאות הנידונת.

מחוז מתחוללת סופה וסערה, שיש מאחורינו תועי דרך נסחפים בתעמולת טועים ומטעים, להשפיל כבוד התורה ולומדיה, במסווה שכביכול דואגים לנו, להכניסנו להנהגת כאילו גורלם הכלכלי, ביטחוני מדיני בידם, הדבר נעשה בפיתויים עתירי ממון ממשל משפט צבא, בגדר אלה ברכב ואלה בסוסים, לעזוב באר מים חיים כפשוטו בחיים של עליות הנפש להפתות לבורות נשברים, שהם עצמם מאוכזבים, שאחרי עשרות שנות המדינה גורלם לא בידם. וכ"ש שאין בידם מרגוע לנפש שלא תמלא ולכן האושר ושמחת חיים מהם והלאה. רק עזות וטפשות מונעת מקנאה של ריקים יכולה להציע, תחליפים למי שהתורה חייו ובאמונתו יחיה ואנו בשם ה' נזכיר.

הגדרת הצלחה או חלילה כשלון.

בחסד ה' על דרך הכלל, ובתפילה שלא יעזבו חסדי הקב"ה וכך ימשך, לא רק שאינם נוחלים הצלחה, אלא אדרבה כל שמתחדדת נקודת הקיצון והמסווה מהזימה, שהיא להעבירנו מחיים של יהודים מאמינים באמונתו יחיה, מתחזקת הנהגת אנו בשם ה' נזכיר, שהגזירה אמת והשתדלות שקר, ומקומה רק כשאינה סתירה להחזיק בתורה הק', ומי שמקבל עול תורה מעבירים עול דרך ארץ.

כלל הציבור שקבע מסגרתו סביב לימוד התורה וגדוליה, ישיבות חסידיקות קהילות, מגיבים ביתר חיוזק, להישמר מהשתלבות במסלולים, שתכליתם להפריש מן החיים. ויש לציין גם את אנשי חו"ל שתומכים בנדיבות לב, בגדר ותומכיה מאושר.

מבט חז"ל

בחז"ל מצינו שגם העושה הדבר הנכון, ואפשר שעושה עם בחינה מסוימת של מסירות נפש, ורק שפניו קדורנית. מלשון בקדרות. יש בזה בלא משים הכרזה נוראית שווא עבוד אלוקים. ומה בצע...

כדי לברוח ממציאות זו שהיא חלק ממיזימת היצה"ר להכשילנו. ובהפך ייחשב הצלחה ארוכת טווח דברי חז"ל מצווה שקבלו עליהם בשמחה מתקיימת בידם וזה ע"י קיום ונשמח בדברי תורתך, ושיהיו מעשינו מכריזים את הדבר. וזה בסיעתא דשמיא ערובה להצלחה שיתקיימו הדברים בנו ובזרענו.

רוח איש תכלכל דרכיו.

נציין לנידון איך הותר לחנניה מישאל ועזריה להמנע מאכילת מאכלות אסורות כציווי המלך, הרי כוונתו שיהיו חזקים למלחמה, ולא העברה על הדת. וממילא להראשונים שאין חובת מסירות נפש, מה ההיתר לסמוך על הנס. ויתרץ בזה בספר טעמא דקרא שהידיעה שבאכילתם זרעונים והשמחה שבהעמנות מאכילת מאכלות אסורות, תביא להם בדרך הטבע חזיון בגופם, ופניהם יהיו צהובות וחזקות. ולא בגדר אין סומכים על הנס. ואין זה סתירה שהם נחשבים כגדולי מוסרי הנפש ואנו מזכירים אותם בתפילה, מי שענה לחנינה מישאל ועזריה בכבשן האש, שעצם היציאה מהחשיבה הפשוטה היא עצמה מסירות נפש. אבל בפועל החיים שאחרי היציאה הם חיים טבעיים ושמיחים, של צדיק באמונתו יחיה..

הולכים עם הצד המנצח - ההשתדלות בזה.

לאור זאת נעמיד כמה מיקודים מחשבתיים, שהשבתם ללב כמציאות חיים, תסייע לנו בהנ"ל.

א. דברי מרנא החפץ חיים זצוק"ל 'הולכים עם הצד המנצח, הוא הקב"ה וההבטחה לא מאסתים ולא געלתים ולא תשתכח תורה'. עכ"ד. ההבטחה היא על הדרך הכלל, וכל יחיד ישיב על ליבו הנצרך להיות מהנושאי ונישאי הארון. ולהתפלל על דבר זה.

ב. להנ"ל אין צריך להיות פילוסוף חוקר, ולהתעסק בצד שכנגד. יש בבני אברהם יצחק ויעקב כוח לזהות את האמת והנכון מתוך ישרות ופשטות, בפרט בהדרכת גדולי ישראל, וגם במסירות נפש. כדברי החסיד יעב"ץ

שמרן הגרא"מ שך זצוק"ל היה מזכיר, שפשוטי העם בספרד הם שמסרו נפש. מאשר אחרים שהיו יותר מפולפלים.

ג. יש להשאיר ההתייחסות לצד שכנגד, לגדולי ישראל ולמי שתפקידו לענות כסיל כאיוולתו. ונתפלל לנצל את הפניות המחשבתית מהנהגת צדיק באמונתו יחיה, לקנות עשרות ומאות דפי גמרא לעומק לאורך ולרוחב.

ד. מציאות הבריאה אדם לעמל יולד, חבל להתפתות, שהרי הכל נשאר במציאות זו, אשרי מי שעמלו בתורה רק מהמקבל עול תורה מעבירים ממנו עול דרך ארץ. והאוחז בדרכה של תורה אפילו מתוך דחק, מובטח, אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא. שמייתר כל צורך שבעולם.

ה. מן שמיא מזכים אותנו בצינורות יותר כשרים למלגה, שבטרכת גדולי ישראל, ובאהבת עם ה' את התורה הק' ולומדיה, שמעתה לא דרך השלטונות, אלא נתינות טהורות, שעליהם מתאים דברי הגר"א שבכדי שלא תשתכח תורה מישראל, צריך שטהרת העשייה תהיה מהשורש.

ו. היקף הנתינות העצומות שבקיום הכוללים ועולם התורה, כן ירבו הלומדים והנותנים, בהקפים שלא ידועים בעבר, נס ממוצע בין קצת מוצנע, לבין גלוי וידוע למתבונן, קיום ההבטחה שלא תשתכח תורה. ואפשר שלקראת הגאולה הוא מה'קול דודי דופק' לגאולתינו, כדברי האוה"ח הק' שאין הקב"ה חפץ לגאול בטלנים מן התורה. ולכן מאפשר צורה מופלאה שכל החפץ בלימוד תורה יהיו לו האפשרות לזה. צריך לנצל שלא יהיה בגדר 'דודי חלף עבר' ח"ו.

ז. על הפסוק 'ולא נתן לכם לב לדעת ואוזניים לשמוע' (כי תבוא) כתב רש"י להכיר חסדי הקב"ה ולהדבק בו. הרי שהמכיר נדבק וע"ז אין נסים מהקב"ה, אלא זו עבודתו. וע"ז מסיים משה רבינו 'למען תשכילו בכל אשר תעשו'. וביאר בתרגום 'בגין תצלחון אשר תתבוננו'.

ח. עוד מחסדי ה' עמנו היכולת למצוא מסגרת וטעם ומחייב, ללימוד לפי טבעו. בלימוד עיון, בלימוד למגרס והדר למסבר, בלימוד לעומק לאורך ולרוחב, בהלכה ובאגדה ועוד. שיוכלו רבים והמונים להיות מהיימינים שכתב רש"י בשבת טרודים לידע סודה שהוא בחינת לימוד לשמה. שבא מהרצון הטבעי של האדם לידע ולהשכיל. וכדברי מרן הגר"י זצ"ל, שזהו לשמה לשם התורה, לידע ולהשכיל בהתעניינות הטבעית. וע"ז הובטחנו שהלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד וכו'.

ט. במבט כנה וישר חלק מהנקרא גזירות, הם עצמם ברכה. כגון הקטנת הניסיון לנהיגה, יציאות לחו"ל, למי ובשלב שאינו נצרך אצלו, וגם לנצרך שמחליט שההימנעות הפרטית שלו היא מן שמיא, ולמגדר לכלל בני התורה, וודאי הימנעותו לא תגרע מצבו, ויש להקב"ה את הדרכים לתת את מבוקשו, בצורות אחרות. שהרי לא מחשבותי מחשבותיכם.

בכלל מבט זה הוא גם צמצום הטבות הדיור, שיש מהם אליה וקוץ בריבוי החובות למען רווח ממוני, שהוא הרי בידי שמים, והחובה שלנו היא היראת שמים שבעניין זה הוא לדור במקום שהתפתח למקום תורה, ובד"כ זכויות ממוניות אלו, אינם עולם בקנה אחד זה בזה. והתנא רבי יוסי בן קיסמא אומר אם ייתן לי איש מלוא ביתו כסף וזהב איני דר אלא במקום תורה.

י. נסיים במשנת התנא הק' רבי עקיבא שהיה עוקר הרים וטוחנם בסברא, על הפסוק 'וה' יסלח לה' שעוסק במי שלפי דעתה הייתה באיסור נדר ועברה עליו, ואמנם התברר שהנדר הופר לה, ורק בדעתה סברה שעוברת על דבר אסור, מ"מ חייבת סליחה.

וע"ז התעורר רבי עקיבא בבכיה, ומה שהתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה צריך כפרה, מי שהתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר, על אחת כמה וכמה. וכן כשעלה להר הבית, וראה מקום החורבן, קרע קריעה עם חבריו, ומ"מ כשראה שועל יוצא מבית קודשי הקודשים, שהוא ביטוי לכך שהמקום נותר ללא שום קדושה, היה משחק. **זה מתוך אמונה שכל הגזירות נועדו לתיקון**, וכשמגיעים לנקודת עומק ההסתרה, מבינים שהיא כעומק החטא, יכולים לשוב בערך נכון לתשובה הנדרשת, ובזה כבר קיימת שמחת הגאולה והבטחות הנחמה. ולוואי וזוכה בקרוב כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוך במהרה בימינו, ברחמים גדולים אכ"י.

הולכים עם המנצח באמונה ושמחה. מנצלים האפשרויות להיות מנושאי ונישאי הארון. מכירים חסדי ה' ונדבקים בו.

יצחק לוקסנברג

- לשותפות בהצלת עולם התורה, חייג לקרן עולם התורה: 6881*

- להאזנה לדעת תורה מגד"י בראש רשכבה"ג מרן רבינו ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א, בקו החירום בעניני השעה במספר (ללא פרסומות): 1700-111-306

- תיעודים: מנחת דבר. בקודש פנימה. דברי חמד. שוקי לור.

- כמו"כ מידי שבוע י"ל קובץ אוצר הפרשה ובו גליונות מרבותינו זצוק"ל. ניתן להשיג מודפס בבתי הכנסיות בארה"ק, וכן ניתן לקבלו במייל: a169258235@gmail.com

- ניתן להצטרף לקבלת הגליון ע"י שליחת הבקשה למייל - a086221800@gmail.com